

bolje, ta boj mu je sedaj na poti, tedaj pa je z veseljem prijel za roko, katero so mu sv. Oče ponudili v spravo. Kakor vedó listi, bila bi enaka pogodba se že sklenila, a mi še dvomimo. — Francoska jemlje pridno na posodo, ravno kar se je ministerstvu dovolilo poiskati si 900 milj. fr. Na dolgove, v resnici na te se zastopi liberalizem. — Italija dobo nove ministre. Cairolu, prijazen Avstriji, stopi mu bojda na čelo. — Gladstone je predložil spodnji zbornici svoje predloge gledé Irske, pravijo, da jih je znatno izpremenil, vendar pa je še malo upanja, da bi jih zbornica vzprejela. — V Španiji je sedaj razmerno po vseh krajih precej mirno, celo Canovas del Castillo je odločno na strani kraljice. — Po Belgiji še med delalci ni miru, sedaj so se uprli v Ninove, blizu 2000 delalcev je popustilo delo, tovarne se branijo jim privoliti, kar bi baje radi, manj dela namreč pa več plačila.

Za poduk in kratek čas.

Duhovnja sv. Križa nad Mariborom.

(V spomin njenega stoletnega obstanka. Spisal J. S—a.)

Predgovor.

Nekdaj je vso pokrajino, ki zdaj spada pod Mariborsko dekanijo na levem pobočju Drave, obsegala Mariborska mestna župnija, kajti fara ali župnija sv. Janeza Krstnika v Mariboru je segala od Drave do Pesnice in od Sturmove grabe pod sv. Ožbaldom pa do Hrastoveca.

Najpoprej so v tej obširni pokrajini poleg mestne župnije ustanovili še tri druge samostalne župnije, namreč v Selnici, v Kamnici in in pri sv. Petru. Vendar tudi te štiri župnije še so bile tako obširne, da je bilo silno težavno za vernike redno se božje službe vdeleževati, za duhovnike pa dolžnosti dušnega pastirstva izpolnjevati.

Zavoljo tega so poznej še pri zgornji sv. Kungoti in pri sv. Martinu pod Vurberkom samostalne duhovnike nastavili. Iz ravno tistega uzroka pa so pred sto leti še spet štiri nove duhovnije v tem okraju ustanovili, in sicer v župniji sv. Petra pri sv. Barbari in sv. Marjeti; v Mariborski župniji pri Devici Mariji v Graškem predmestju, zdaj slovenska ali frančiškanska fara; in v župniji Kamniški pri sv. Križu.

Pri sv. Križu nad Mariborom se je prva župnijska božja služba obhajala dne 29. junija 1786, toraj bode letos na praznik sv. apostolov Petra in Pavla ravno sto let, kar ta samostalna duhovnja obstoji.

Sedanji dušni pastir pri sv. Križu, č. g. Anton Vraz, se je odločil, da hoče s svojimi vernimi župljani ta stoletni spomin ali jubilej

slovesno obhajati; v ta namen je že vso cerkev primerno prenovil in olepšal ter napovedal ob tistem času sv. misijon, naj bi še srca svojih ovčic tako pripravil, da bi ta jubilej bil vsem ne le den veselja, ampak tudi den milosti božje.

In da bi se pri tej priliki Križevčani in njih sosede opozorili na vesele in žalostne dogodke, ki so se zlasti v teh sto letih v njihovi župniji dogodili, da bi se opomnili, zakaj se imajo Bogu zahvaliti in česa še ga posebno prositi in da bi z večim pridom svoj jubilej obhajali in ga delj časa v spominu ohranili, za to so te črtice priobčene ter posvečene njihovu skrbnemu pastirju pa njegovim pridnim ovčicam, ki so že veliko storile in so še več pripravljene storiti, da bi se ta jubilej dostojno obhajal v slavo božjo in njim na čast!

1. Duhovnja sv. Križa.

Svet, po katerem se razteguje duhovnja sv. Križa, je gorat in še večinoma z lesom obraščen. Pustega skalovja še ni veliko najti, dasiravno so v zadnjem času, kakor povsod, že tudi tukaj začeli gozde preveč trebiti. Prebivalci imajo svoje hiše večinoma vrh hribov, ker se povsod nahaja dovolj vode, v dolinah in grabah kraj potokov pa imajo travnike in više po hribih njive in gozde. Nekoliko se tudi v tej duhovnji vinogradov nahaja, namreč v Kozjaku in Šurkovem vrhu, vendar imajo posestniki svoje vinograde večidel v sosednjih župnijah sv. Jurja, Zgornje sv. Kungote in v Kamnici.

Zemlja je večinoma kamenita; razun kamenja za zidovje nahaja se ondu dober apnenik, katerega vsako leto precej sežgejo ter prodajo; tudi je najti peščenik, iz katerega si ljudje dobre bruse delajo in celo zlahkemu kamenju sledovi se najdejo. Govorica med ljudstvom trdi, da so nekdanj tukaj železo in srebro kopali in v Kozjaku še kažejo dva zasuta rova iz tistega časa.

Sv. Križ je 582 metrov nad morjem, in površje cele duhovnije meri okoli 3802 □ oralo ter meji na župnije sv. Jurja, Zgornje sv. Kungote, Kamnico, Selnico, sv. Duha in Lučane.

Prebivalec ima 968, in so sami katoliški Slovenci, ki po politični razdelitvi spadajo v občino sv. Križa in deloma Rošpah pod okrajno glavarstvo Mariborsko in okrajno sodnijo Mariborsko na levem pobočju.

Ko je bila l. 1786. tukaj samostalna duhovnja ustanovljena, vpisali so bili v njo 1. celo občino sv. Križa, izvzemši dva kmeta (Potočnika in Pajerja), katera so izločili k sv. Kungoti; pod to občino so spadali kraji Žunkov vrh, Žunkova graba, Gajev vrh in Kozjak; 2. dve tretjini občine Šober ali Brde; 3. četrti del občine Rošpah — vse to iz Kamniške župnije; in 4. 35 hiš iz občine Slemen, župnije Selnice. Ta del Slemen se odpotlej navadno ime-

nuje Fürst, pod Selniško župnijo ostali del pa je obdržal svoje prvotno slovensko ime.

Po cerkveni razdelitvi spada župnija sv. Križa k mestni dekaniji Mariborski, s katero vred je dohajala do l. 1859 pod sekovsko škofijo, od potlej pa dohaja pod lavantinsko, ker se je omenjenega leta sedež lavantinskih knezoškofov od sv. Andraža na Koroškem prenesel v Maribor.

Patron duhovnije sv. Križa je štajerski verski zaklad. (Dalje prih.)

Smešnica 15. Harpele: „Dobro, sedaj bo Špitališki prvak ali 150 gl. globe ali 4 tedne zapora trpel.“

Lagerle: „Mu ne bo veliko djalo. Bolje bi bilo, ko bi ga bili obsodili, da si naroči na mesec dni Tvojo „M. Z.“ pa mojo „D. W.“ ter ji vsakokrat tudi prebere, celi od konca do kraja. To bi bilo za nj dobro.“

Harpele: „Saj res, tega bi pa ne pretrpel.“

Lagerle: „Dr. Glantschnigg se je te kazni prepozno spomnil, za to pa je tudi sedaj zoper ono vložil pritožbo.“

Harpele: „Ah tako! Sedaj bi še tedaj rad to predlagal. To pa bo dobro.“

Razne stvari.

(Okrajni zastop.) Nove volitve za okrajni zastop v Mariboru se vršé tako-le: Dne 27. aprila voli veleposestvo 10 udov; dne 29. aprila pa obrtniki in trgovci 10 udov, zatem dne 1. maja mestni odbor v Mariboru 9 in trški odbor pri sv. Lovrencu v puščavi 1 uda in 3. dne maja volijo kmetje celega okraja 10 udov.

(Tolažljiva novica.) Kakor se nam poroča iz Dunaja v bolezní drž. poslanca č. g. B. Raiča ni več nevarnosti, toda kar smo že rekli, treba bo delj časa, da okreva blagi gospod toliko, kolikor mu treba za to, da se po-prime zopet delovanja, kakor ga terja njegov trudapolni poklic. Njegovi volilci pa bodo že tudi te novice veseli in hvala gre še v tem drž. poslancu g. M. Vošnjaku, ki je ves čas bratovski skrbel za svojega tovariša in neustrašenega borilca za blagor slov. ljudstva.

(Nagla smrt.) Č. g. Jakob Pajtlar, Slovenec doma iz Lučan, zadnja leta kaplan v Judenburgu, je v torek, dne 12. t. m., prav na naglem umrl, še ne 40 let star. Ranjki je bil velik dobrotnik slov. delalcev, ki so v obližji Judenburga po rudokopih na delu. Naj mu ljubi Bog povrne!

(Vinorejska šola pri Mariboru.) Dež. odbor je izvolil trojico Mariborskih gospodov, dr. Fr. Radaja, Jul. Pfrimerja pa Ferd. Küsterja v ta namen, da se osvedočijo o vino-rejski šoli pri Mariboru, kako da ona napreduje. Predzadnji četrtek so si ti gospodje šolo

ogledali in se o njej pohvalno izrekli. Mnogo sadje in vinorejcev pa je ne bo tako pohvalilo, kajti od te šole dobodo redko domači posestniki sadik ali živic, čeprav so se za nje oglašili, kakor pravijo, še o pravem času. Vselej skoro so dobili za odgovor, da je prepozno.

(Čudna osoda.) V necih nemških novinah se bere, da nakana kneza Bismarka gledé poljskih posestev v Poznanju ni ali pač da je v nekem oziru za Nemce prilična. Ministerstvu se namreč dosehmal še ni nobeno posestvo od strani poljskih posestnikov ponudilo, da jih nakupi v imenu nemške omike, pač pa se je to zgodilo od večih nemških veleposestnikov. Radi bi si namreč na stroške države opomogli. Da bi se kaj tega zgodilo, pač Bismark ni bil mislil, kedar je oni načrt postave, ki bije vsej pravici v oči, dež. zboru predložil.

(Premeščanje.) G. Karol baron Myrbach, sedaj c. kr. okr. komisar v Mariboru, je poklican v ministerstvo notranjih zadev, na njegovo mesto pa pride c. kr. okr. komisar iz Ptujja, g. Adolf Rotondi vit. Arailza.

(Od obč. volitev.) Dež. odbor v Gradcu je ovrget obč. volitve v Selnici pri Dravi, ne pa onih v Framu: se vé, ker bi tukaj utegnili slov. možje dobiti večino, se tej srenji ni smela več priloznost dati za nove volitve.

(Silna potreba.) Za generala šulvereina, dr. Weitlofa, agituje se pridno po krajnih društvih šulvereina. V Cmurku, Rogatcu, v Vuhredu (!) so mu močiceljni prikimali ter so vsi zadovoljni s tem, da še naprej sedé židje v šulvereinu. Drugače pa tudi ni mogoče, kajti šulverein brez židov bi jim kmalu izginil kakor kafra.

(Sadike na sejmu.) Zadnjo soboto je bilo veliko sadnih drevesec na sejmu, največ je bilo slivovih, nekaj pa jabelčnih in hruševih sadežev. Za slivova drevesca se je dobilo po 10 do 20 kr., za jabelčna in hruševa pa 30 do 40 kr.

(Premalo govoril) še je dr. Ausserer, slavni (!) poslanec za Maribor, v drž. zboru in pride za to v soboto dne 17. t. m., navlašč v Maribor, da bo spolnil bojda vpríčo dijakov mero svojih — otrobov. Oj to bode za-nje „ulka“.

(Vsakemu svoje!) Cerkenik pri sv. Petru pri Mariboru, A. Šrbela, obsojen je vsled obravnave pri porotni sodnji v Celju na 2½ leta težke ječe. Po tej obsodbi je dne 31. okt. meseca l. l. vč. g. kan. in župnika pri sv. Petru, Marka Glaserja, obkradel za najmanj 800 glđ. in to cerkvenega denarja. Mož sicer ni obstal tatvine, ali vse je kazalo na to, da si denarja, ki so ga pri njem našli, ni mogel prihraniti. Sicer so pa on in njegova družina tako živeli, kakor ne živi tam noben, tudi najboljši kmet ne. Ženo so izpoznali za nekrivo.